

Zmiany w prawie pracy

Od 1 stycznia 2009 r. weszły w życie zmiany prawa pracy dotyczące macierzyństwa i przywilejów z nim związanych. W założeniu zmiany te mają przyczynić się do wzrostu liczby narodzin oraz poprawy jakości życia i kondycji polskich rodzin. Wsparcie przez rząd rodziny w związku z urodzeniem dziecka ma na celu wypełnianie Strategii Lizbońskiej, jakim jest zwiększenie odsetek kobiet pracujących. Zakłada się, że do 2010 r. odsetek kobiet pracujących winien wynosić 60%. Sygnatariusze Dyrektywy Rady Europy z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie porozumienia ramowego na temat urlopu rodzicielskiego zawartego przez Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF, Europejska Organizacja Pracodawców Sektora Publicznego CEEP i Europejska Konfederacja Związków Zawodowych ETUC kierowali się przy jej zawieraniu m.in. warunkami demograficznymi, starzeniem się społeczeństw, koniecznością wypełnienia luki pokoleniowej, aktywnością zawodową kobiet, możliwościami budżetowymi poszczególnych państw, dbałością o wprowadzenie rozwiązań, które nie ograniczałyby rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Zmiany te zostały implementowane do polskiego Kodeksu pracy i związanych z nim ustaw powodując:

1. wydłużenie urlopu macierzyńskiego (art.180 K.p.)

- do 20 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- do 31 tygodni w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- do 33 tygodni w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- do 35 tygodni w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- do 37 tygodni w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie,

2. zwiększenie ochrony stosunku pracy, (art. 186⁸ § 1 i § 2 K.p.). Przepis ten chroni przed zwolnieniem pracownika, który zamierza korzystać z urlopu wychowawczego, ale chce pracować w niepełnym wymiarze pracy, ze względu na opiekę nad dzieckiem w okresie odpowiadającym urlopowi wychowawczemu. Zapis ten budzi kontrowersje ze względu na możliwość wykorzystywania go przez pracodawcę, który może zmuszać pracownika do pracy na część etatu wbrew jego woli,

3. zmniejszenie obciążeń ponoszonych przez pracodawców na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za pracowników powracających z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego,

4. zwiększenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pozostających na urloпах wychowawczych do kwoty wynagrodzenia osiąganego przed urlopem wychowawczym, jednak nie więcej niż 60% przeciętnego wynagrodzenia. W okresie przejściowym, tj. od 2008 r. do 2011 r., podstawę wymiaru składek będzie stanowić wynagrodzenie minimalne,

5. zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej dla dzieci przez zmianę ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zmiana ta przewiduje możliwość wykorzystywania pieniędzy z ZFŚS na tworzenie przyzakładowych żłobków i przedszkoli, jak również finansowania z funduszu opieki nad dziećmi w przedszkolach i żłobkach,

6. wydłużenie maksymalnego okresu otrzymywania świadczenia chorobowego dla kobiet w ciąży ze 182 dni do 270 dni (zmiana art. 8 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubez-

pieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Dotychczasowy limit 182 dni był zbyt krótki w przypadku ciąży zagrożonych, co oznaczało konieczność ubiegania się o inne świadczenia,

7. przymuszenie za pośrednictwem czynnika ekonomicznego do prozdrowotnych zachowań w ciąży w związku z możliwością utraty świadczenia z tytułu urodzenia dziecka (art. 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych). Zmiana ta powoduje warunkowe wypłacenie świadczenia z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego) od przedstawienia przez osobę ubiegającą się o świadczenie karty ciąży, prowadzonej od 10 tygodnia ciąży do narodzin. Intencją wprowadzenia tego przepisu było zwiększenie rzeczywistego zakresu objęcia kobiet w ciąży opieką lekarską, co może doprowadzić do zmniejszenia poziomu śmiertelności oraz zmniejszenia odsetka niemowląt posiadających zbyt niską wagę urodzeniową.

Według badań przeprowadzonych przez UE, Polska jest na trzecim miejscu pod względem wskaźnika śmiertelności noworodków w Europie.

Monika Konstowicz-Kusiak - prawnik ZR